

LUNDS
UNIVERSITET

Öppna Samlingar

En plats för vårt gemensamma kulturarv -
nu och för kommande generationer

SKISSERNAS MUSEUM OCH HISTORISKA MUSEET

Världsunika samlingar som tillgängliggörs för framtiden

Vårt kulturarv är fullt av berättelser som formar vår förståelse av världen – men bara om vi förmår bevara dem och göra dem tillgängliga. I Lunds universitets museisamlingar finns spår av människors liv, skapande och idéer genom årtusenden, och i dem ligger en enorm potential för ny kunskap, ny förståelse och nya perspektiv. För att dessa berättelser ska fortsätta tala till oss och till kommande generationer krävs att de både bevaras med omsorg och görs tillgängliga på ett sätt som motsvarar dagens och morgondagens behov.

I en tid då vårt gemensamma kulturarv står inför nya krav, utmaningar och möjligheter blir behovet av långsiktiga lösningar allt tydligare. För att kunskap, historia och berättelser ska fortsätta vara levande resurser för forskning, utbildning och samhälle krävs miljöer som både skyddar och öppnar upp våra museisamlingar. Just här tar Lunds universitets satsning Öppna Samlingar vid – ett initiativ som konkret svarar på denna utveckling.

Genom att samla Historiska museets och Skissernas Museums omfattande material i ett nytt, toppmodernt magasin på det nyetablerade anläggningsområdet Hasslanda, beläget strax utanför Lund, skapas en forskningsinfrastruktur som både säkrar bevarandet och möjliggör nya, innovativa sätt att arbeta med kulturarvet.

Skissernas Museum och Historiska museet vid Lunds universitet förvaltar några av landets mest omfattande och unika samlingar – däribland närmare 40 000 skisser, modeller och förlagor till offentlig konst och elva miljoner arkeologiska fynd från istid till nutid. Till dessa hör även universitetets konstsamling, Antiksamlingen, Uppåkrasamlingen, medeltida kyrklig konst, anatomiska samlingen, myntkabinettet och etnografiska samlingen.

Varmt välkommen att genom detta material stiga in i en värld av historiska skatter där tusentals år av mänskligt skapande ges liv - tillsammans öppnar vi upp en värld av kunskap för framtiden.

Ann Kristin Wallengren
Vice rektor för kultur och pedagogisk utveckling
Lunds universitet

Ett nytt centrum för Lunds universitets museisamlingar

Efter mer än femton års målmedvetet arbete tar Lunds universitet nu ett historiskt steg: våra mest omfattande och betydelsefulla museisamlingar får äntligen en gemensam, långsiktig och framtidssäkrad miljö.

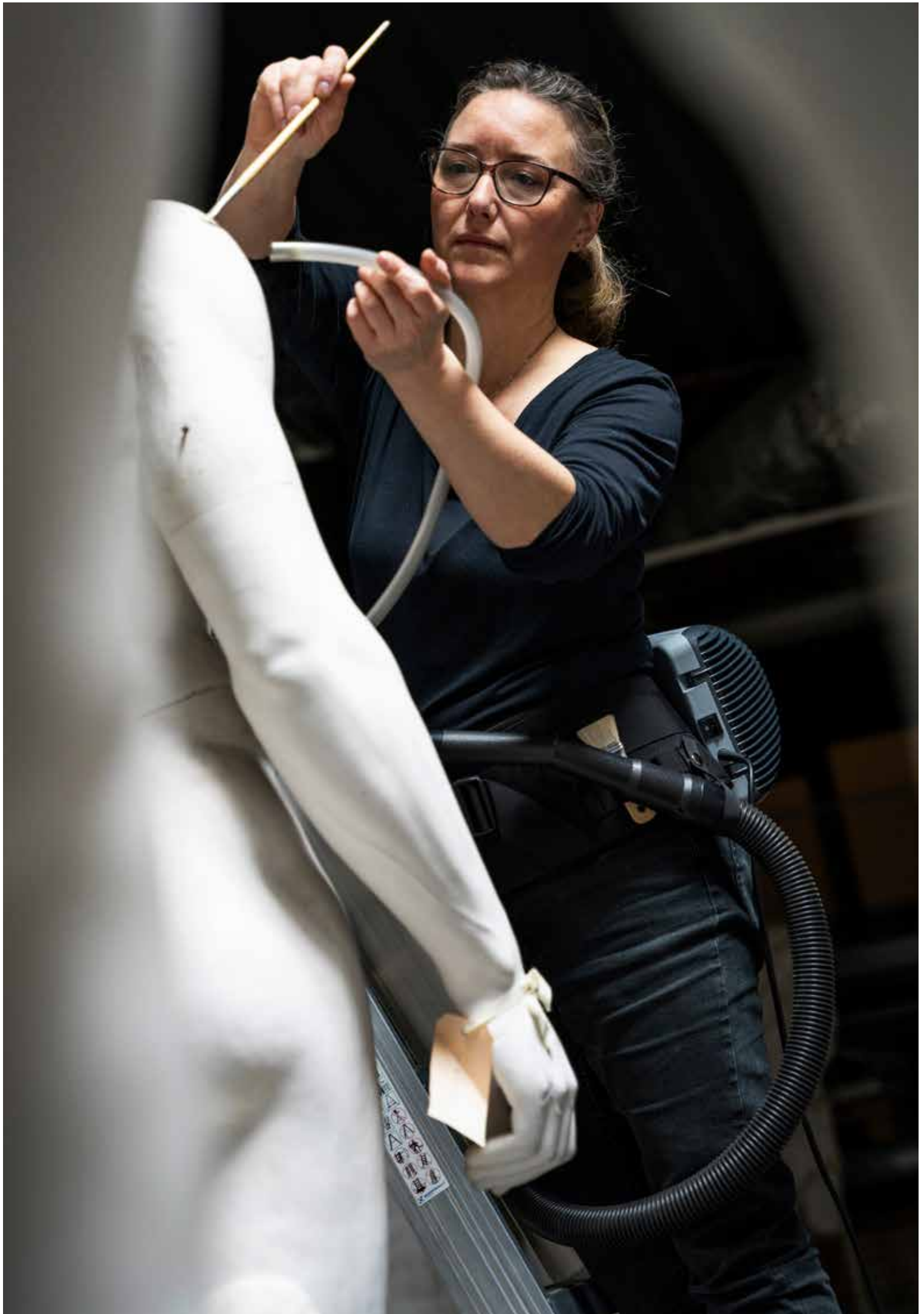
I över 5 200 kvadratmeter specialdesignade lokaler, belägna i det nyetablerade anläggningsområdet Hasslanda strax utanför Lund, skapas en miljö där forskning, utbildning, innovation och publika möten kan växa sida vid sida – och där några av Sveriges mest värdefulla kulturarvsmaterial får den infrastruktur de länge saknat.

Det nya hemmet lägger grunden för en sammanhållen forsknings- och utbildningsmiljö av internationell klass. Här möjliggör klimatanpassade magasin, digitala system, laborativa ytor och specialutrustade forskarplatser helt nya sätt att studera och använda samlingarna. Utdragbara skärmar för konstverk, kompaktsystem för miljontals arkeologiska fynd, specialanpassade visningsmoduler för Antiksamlingen och stora, utdragbara lådor för

grafiska blad och skisser gör det möjligt att både bevara och levandegöra föremålen på ett sätt som tidigare inte varit möjligt.

Öppna Samlingar handlar om att lyfta och synliggöra de tillgångar som Lunds universitet redan besitter – men som länge har varit svåråtkomliga. Samtidigt fortsätter museernas samlingar att växa. Historiska museet tar till exempel emot allt arkeologiskt material som grävs fram i Skåne, med undantag för Malmö och Lunds stadskärna.

Det handlar om att göra de ständigt växande samlingarnas dynamiska karaktär synlig: deras förmåga att berätta nya historier, skapa förutsättningar för tvärvetenskapliga samarbeten och stärka forskning och utbildning inom en rad olika områden.

En katalysator för lärande, upptäckter och nya perspektiv

Öppna Samlingar är inte bara ett magasin – det är ett nav för framtidens forskning. Här möts tradition och teknologi: från avancerad DNA- och isotopforskning i museernas osteologiska material, till digitala plattformar som gör att forskare världen över kan arbeta med samlingarna i realtid. Genom dessa miljöer skapas nya tvärvetenskapliga samarbeten mellan allt från medicin och sociologi till konstvetenskap, digitala humaniora och arkeologi.

Samtidigt blir samlingarna en unik lärandemiljö för studenter från hela universitetet. I studiesalar och genom bakom-kulissen-visningar får studenter möta föremålen direkt – så som de hanterats, hittats, studerats och använts genom historien. Denna typ av objektbaserat lärande stärker kritiskt tänkande, kreativitet, materiell läskunnighet och historisk förståelse på ett sätt som föreläsningar aldrig kan ersätta.

Och kanske viktigast av allt: med Öppna Samlingar öppnas kulturarvet återigen för skolor, barn och unga. Genom att låta nästa generation möta originalföremål – från järnålderns Uppåkra till modern, offentlig konst – väcks nyfikenhet, förståelse och känslan av att historia, vetenskap och kultur är något man kan delta i, påverka och bli en del av.

När kulturarvet levandegörs för nästa generation

Öppna Samlingar gör det möjligt att dela kulturarvet långt utanför universitetets väggar: med skolor, förskolor, gymnasieelever och unga besökare som möter historien i dess mest direkt gripbara form. När barn och unga får stå inför ett originalföremål, se en skiss som blev till ett välkänt konstverk eller följa spåren av människors liv i arkeologiskt material, väcks nyfikenhet, kreativitet och en känsla av sammanhang. Dessa upplevelser kan lägga grunden för livslångt lärande – och ibland till och med för ett framtida steg in i akademien.

Samlingarna har länge varit centrala för forskning och utbildning vid Lunds universitet, men deras verkliga möjlighet att inspirera, engagera och utveckla blir fullt synlig först när de får en långsiktig, säker och ändamålsenlig hemvist.

Med Öppna Samlingar får de världsunika resurser som universitetet förvaltar äntligen den miljö de förtjänar – en plats där kulturarvets kraft kan fortsätta växa, delas och skapa mening för generationer framåt.

Tillsammans skapar vi framtidens Öppna Samlingar

Lunds universitet har redan investerat betydande resurser i Öppna Samlingars byggnation, flyttförberedelser och grundläggande struktur. Men för att visionen ska kunna förverkligas fullt ut behövs ett partnerskap med aktörer som ser värdet av att göra kulturarvet tillgängligt, levande och användbart – för dagens samhälle och generationerna som följer.

För att samlingarna ska bli helt tillgängliga för forskare, studenter, skolor, barn, allmänhet och samarbetspartners krävs nu finansiering av de specialdesignade lösningar som gör detta möjligt: de handfasta, konkreta system som behövs för visning, förvaring, säkerhet, digitalisering och pedagogisk användning. Det är dessa delar som omvandlar byggnaden från ett magasin till en aktiv och samhällsbärande kunskapsresurs.

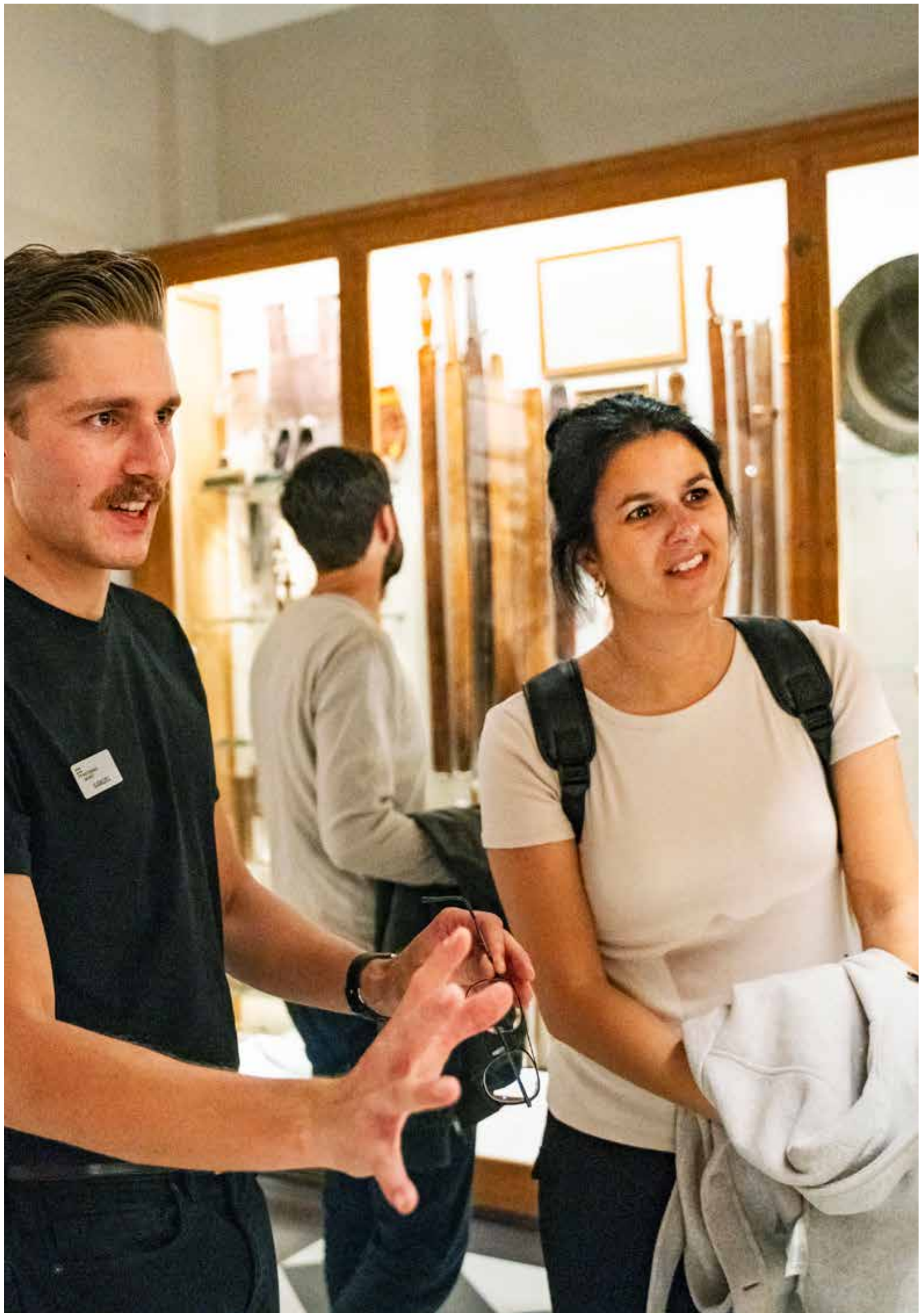
I det följande materialet presenterar vi fem betydelsefulla samlingar inom Öppna Samlingar där stöd från donatorer och partners gör verklig skillnad. Vart och ett av dessa områden representerar en unik del av vårt gemensamma kulturarv – och en fantastisk möjlighet att bidra till något som berikar både regionen och hela landet:

- Antiksamlingen
- Uppåkra & Skånes järnålder
- Porträtt- & Grafiksamlingen
- Minnesmärken & Monument
- Muralmåleri

Genom att stödja något av dessa områden bidrar ni till att bygga en infrastruktur som möjliggör forskningens utveckling, studenternas lärande, barnens upptäckarglädje och allmänhetens tillgång till kulturarvet på ett sätt som aldrig tidigare varit möjligt.

Tillsammans kan vi skapa en plats där kulturarvet fortsätter att växa, inspirera och berätta – nu och för framtida generationer.

På följande sidor kan ni fördjupa er i var och en av dessa samlingar och upptäcka hur ert stöd kan göra verklig skillnad.

Antiksamlingen – en port in i den värld som formade vår egen

Antiksamlingen är en av Lunds universitets mest betydelsefulla kulturskatter – ett fönster mot den antika värld som i grunden har påverkat vårt moderna samhälle. Här blir kopplingen mellan arkeologi, form, konsthantverk och design tydlig: i varje skulptur, varje relief, varje fragment finns spår av idéer som fortfarande genomsyrar vår samtid.

Arvet från det antika Grekland och Rom möter oss dagligen, ofta utan att vi tänker på det. Våra demokratiska ideal, universitetens framväxt, rättsväsendets begrepp, vetenskapens språk och humanioras grundprinciper bär alla tydliga spår av dessa tidiga kulturer. Även Skandinavians konst- och designtraditioner har formats i dialog med Medelhavs världens stilideal.

Lunds universitets Antiksamling består av cirka 1 300 föremål, med en historia som sträcker sig tillbaka till 1860-talet. Samlingen började med inköp av gipsavgjutningar av berömda antika skulpturer från Rom, London, Paris och Berlin – avgjutningar som i dag är viktiga kulturarvsobjekt i sig. Med tiden har samlingen vuxit genom arkeologiska originalföremål som blivit centrala resurser för universitetets undervisning, forskning och publika aktiviteter.

Nu får Antiksamlingen ett hem som gör den rättvisa: en öppen Antikhall där besökare och studenter bokstavligen kan vandra genom historien. Här står skulpturerna uppställda som om de väntade på att kliva fram ur sin epok, omgivna av mäktiga gipsreliefer. Längs väggarna och i generösa golvmontrar breder keramiksamlingen ut sig – från bronsålderns Cypern och det grekiska fastlandets klassiska period till den etruskiska kulturen och det antika Rom.

Det är en miljö där antiken inte bara visas – den upplevs. En plats där historien träder fram i ögonhöjd och där studenter, forskare, barn och unga får möta en värld som fortfarande formar vår egen.

Uppåkrasamlingen & Skånes Järnålder – där berättelserna om vår region tar sin början

Uppåkra är en av Nordens mest betydelsefulla arkeologiska platser – en livaktig järnåldersmetropol som under mer än tusen år fungerade som religiöst centrum, maktens säte och ett nav för handel, hantverk och kontakter över hela Europa. Det är en plats som har format Skånes och Skandinaviens historia på djupet och vars föremål rymmer berättelser om människor, samhällen och idéer som fortfarande präglar vår värld.

I Öppna Samlingar får denna unika samling äntligen en hemvist som motsvarar dess betydelse. Här skapas möjligheten att samla, förvalta och visa den väldiga mängd föremål som Uppåkrautgrävningarna och andra järnåldersboplatser i Skåne genererat – från de minsta guldgubbarna till imponerande hästutrustningar, vapen, smycken och ceremoniella objekt. I kombination med tusentals föremål från andra järnåldersplatser i Skåne bildar de tillsammans ett "arkiv" över regionens förhistoria, år för år, lager för lager.

Med stöd av modern teknik har forskarna i dag helt nya möjligheter att tolka platsen. DNA-analyser avslöjar hur människor rörde sig, var de kom ifrån, hur de levde och vad de åt. Isotopstudier och nya utgrävningar bidrar löpande med kunskap som omskriver tidigare historiebilder — och som gör varje föremål till en pusselbit i ett större sammanhang av migration, klimathändelser, maktstrukturer och kulturella kontakter från Brittiska öarna till Nordafrika.

I Öppna Samlingars miljö kan dessa fynd användas mer aktivt än någonsin tidigare. Studenter och forskare får möjlighet att möta järnåldern genom verkliga föremål — att arbeta med materialet i autentiska miljöer, analysera, jämföra, dokumentera och förstå de processer som formar arkeologin som vetenskap. Genom visningsbara magasin och bakom-

kulisserna-aktiviteter kan barn och unga följa hur fynd konserveras, friläggs och tolkas — en resa från jord till kunskap som väcker både nyfikenhet och förståelse.

Järnåldern är också ett kraftfullt pedagogiskt verktyg. I mötet med exempelvis Uppåkras föremål får barnen följa människors berättelser: om handel och hantverk, om makt, ritualer och vardagsliv, om kriser och innovationer. Det är berättelser som knyter den förhistoriska världen till frågor som fortfarande är relevanta: klimat, migration, samhällsförändringar och global förbindelse. I en tid då kritiskt tänkande och källkritik är viktigare än någonsin ger järnålderns material en unik möjlighet att träna dessa förmågor genom konkreta exempel.

Uppåkra och Skånes Järnålder är därmed inte bara en samling — det är en levande kunskapskälla för hela regionen. Genom Öppna Samlingar blir det möjligt att ge denna historia den plats den förtjänar: som en av universitetets starkaste resurser för forskning, utbildning och inspiration. En plats där nutidens och framtidens generationer får möta de människor som gått före oss — och där historien fortsätter att utvecklas, fördjupas och berättas på nytt.

Porträtt- & Grafiksamlingen - 500 år av röster och uttryck som format vår tid

Porträtt- och grafiksamlingen är en av Lunds universitets mest fascinerande och samtidigt mest otillgängliga skatter. Här ryms fem sekler av människors blickar, händer och berättelser – från Albrecht Dürers finmejlade linjer och Rembrandts dramatiska ljus till Edvard Munchs nerv och Lena Cronqvists ordlösa närhet. Ändå har denna samling länge legat i skugga. Endast hälften av verken är idag förtecknade, vilket innebär att stora delar av dess forskningspotential fortfarande väntar på att upptäckas.

Samlingen har sina rötter i 1700-talets ritmästare vid Lunds universitet – en tid då teckning, språk, dans och fäktning ansågs höra till den allmänna bildningens kärna. Ritmästarens uppdrag var både praktiskt och konstnärligt: att undervisa studenter, porträttera kungligheter och professorer och skapa illustrationer till vetenskapliga verk, långt innan kameran gjorde entré. Dessa grafiska blad användes i undervisningen ända in på 1900-talet, kopierades av studenter och studerades som exempel på komposition, teknik och uttryck.

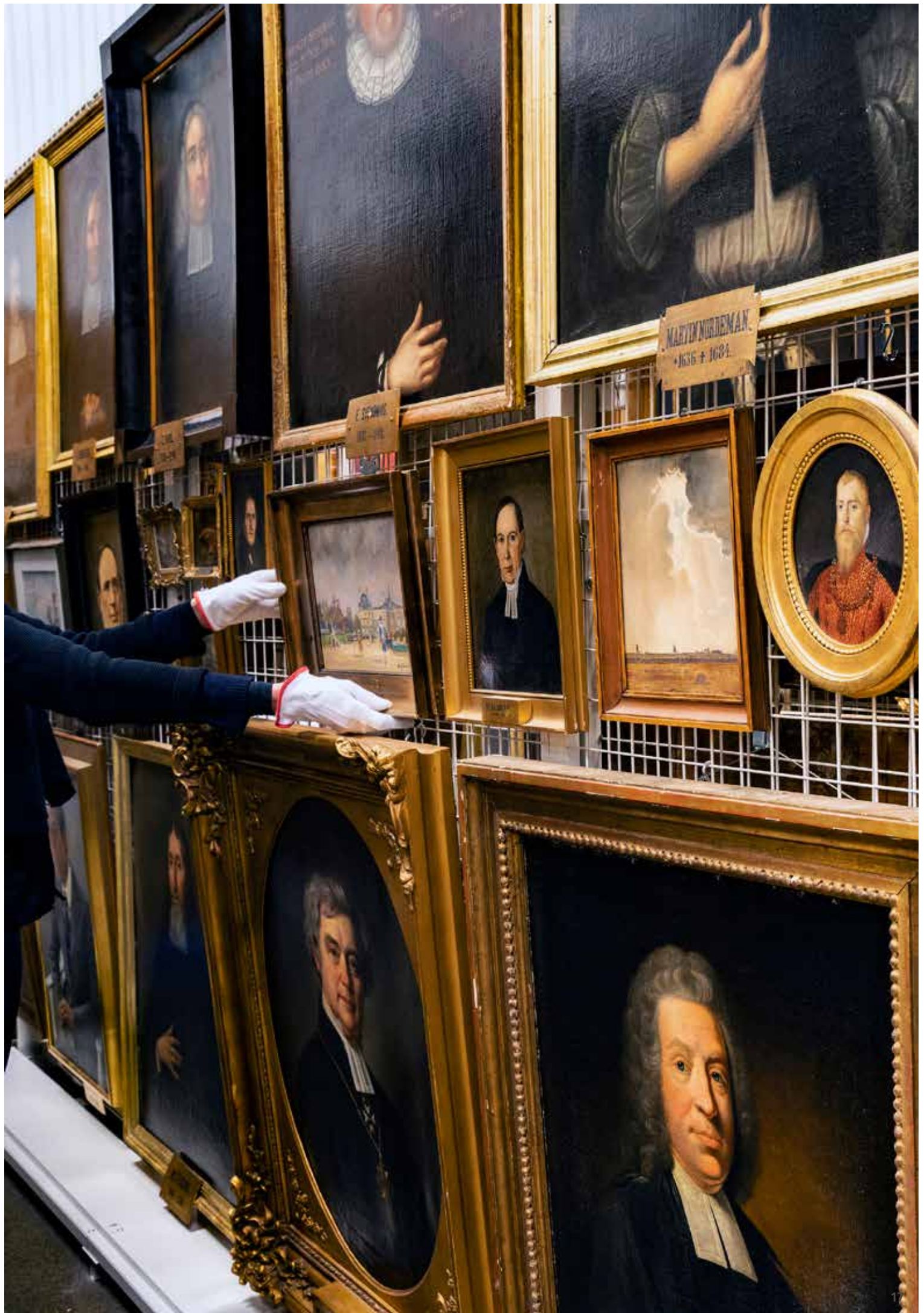
När universitetets konstsamling bildades i slutet av 1800-talet tog ett mer medvetet samlande fart. Resultatet blev en unik helhet där europeiska mästare som Schongauer, Dürer och Rembrandt möter nordiska konstnärer som Ester Almqvist, Gerhard Nordström och Lena Cronqvist. Ett material som idag ger oskattbara möjligheter att studera konsthistoria, teknik, stilutveckling och universitetets egen bildtradition.

Men samlingens fulla potential kan inte realiseras i nuvarande lokaler. Arbetet med att färdigställa en fullständig samlingsförteckning är nödvändigt, men

omöjligt att genomföra utan ett ändamålsenligt magasin och de konservatorsinsatser som krävs för att säkerställa verkens skick. I Öppna Samlingar får Porträtt- och Grafiksamlingen äntligen de förutsättningar den förtjänar: klimatkontrollerad förvaring, specialanpassade lådsystem, arbetsytor för analys och konservering samt möjligheten att skapa visningsbara magasin där studenter, forskare och allmänhet kan möta materialet på riktigt.

Här kan forskare studera verkens materialitet och historia, studenter kan lära sig grafiska tekniker genom att stå öga mot öga med mästarnas original, och unga besökare kan följa hur ett porträtt eller en etsning berättar om den människa och den tid som en gång gav upphov till det.

Porträtt- och Grafiksamlingen är inte bara en samling bilder. Det är en sammanvävd berättelse om bildning, hantverk, akademi och mänskligt uttryck – och i Öppna Samlingar får den äntligen plats att träda fram.

Minnesmärken & Monument – konsten som kollektivt minne

Minnesmärken och monument är en av våra mest uttrycksfulla former av offentlig konst. De formar våra gemensamma rum, väcker känslor och blir arenor för samtal om identitet, historia och demokrati. De berättar vilka vi en gång var – och vilka vi väljer att uppmärksamma idag.

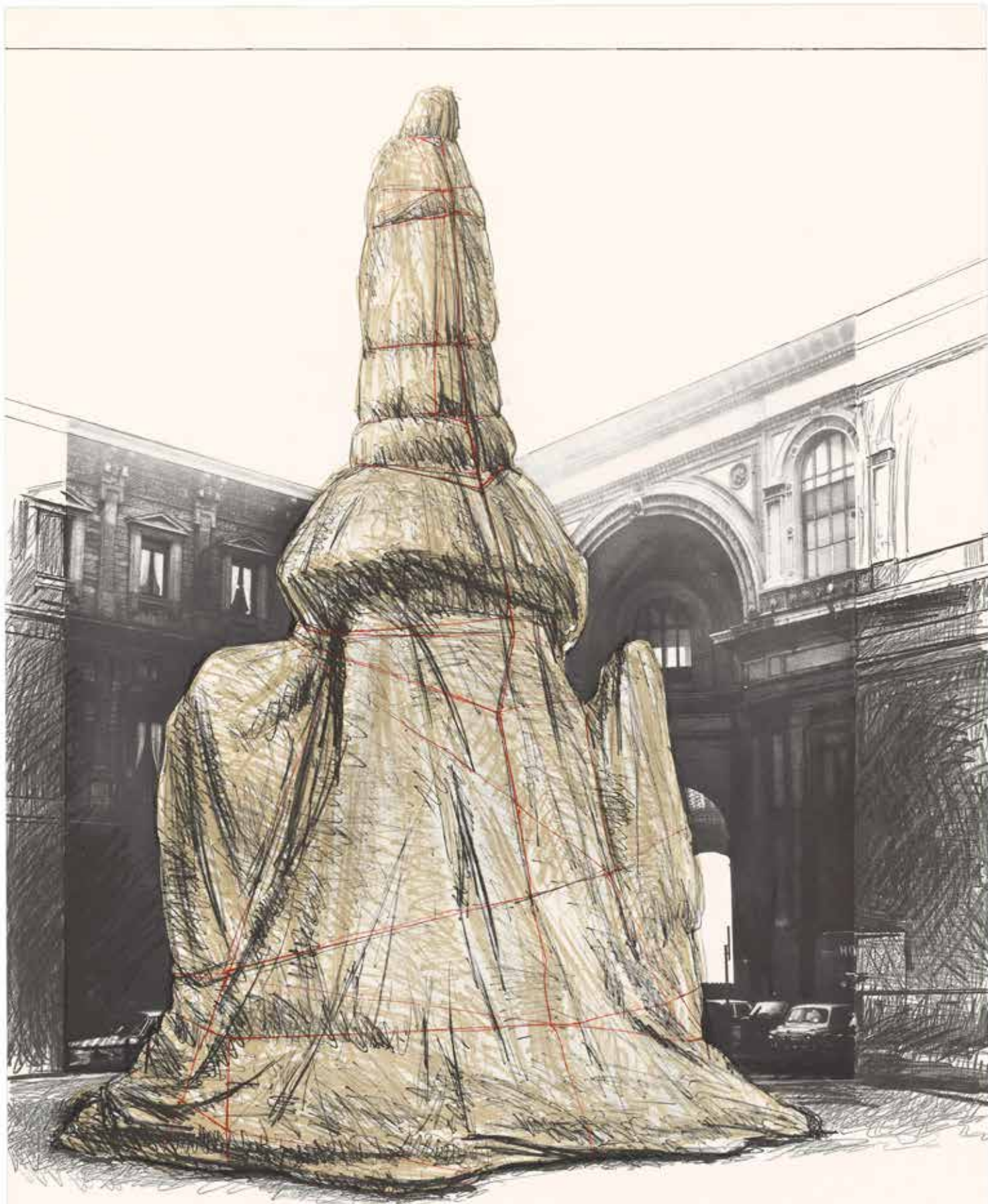
Vid Lunds universitet finns världens största samling av skisser och förarbeten till monument. De visar hur konstnärer prövar idéer, tolkar symboler och gestaltar berättelser som ska stå kvar i generationer. Samlingen väcker också frågor om makt och representation: Vem får synas i våra offentliga rum? Vilka historier lyfts fram – och vilka saknas?

Monument speglar alltid sin tid. Ibland hyllar de auktoritet och tradition, ibland lyfter de fram kamp, demokrati och samhällsförändring. Under senare år har monument världen över blivit föremål för intensiva diskussioner. Statyer rivs eller omtolkas, inte för att radera historien utan för att omförhandla vilka värden som ska synas i det offentliga rummet. I Sverige är exempelvis endast en liten andel av våra monument

tillägnade namngivna kvinnor – en obalans som tydligt visar hur historieskrivningen formats.

I Öppna Samlingar får denna samling en plats där den kan förstås i sin fulla komplexitet. Här kan forskare, studenter och unga besökare följa hur ett monument växer fram – från första skissen till gestaltning i det offentliga rummet – och reflektera över hur minnen, makt och identitet tar fysisk form i våra städer.

Minnesmärken och monument är inte statiska objekt. De är levande samtal med vår samtid – och i Öppna Samlingar kan dessa samtal fortsätta med öppenhet, nyfikenhet och framtidsfokus.

WRAPPED MONUMENT TO LEONARDO (PROJECT FOR PIAZZA DELLA SCALA, MILANO)

2.02/1999

Chini

Muralsamlingen – berättelser om motstånd och makt

Muralmåleri och gatukonst har i alla tider speglat samhällen i förändring. De sträcker sig från antika väggmålningar och medeltida kyrkobilder till 1900-talets monumentala muraler och dagens graffiti. Gemensamt är att de gör konsten tillgänglig för alla – i gaturummet, på byggnader och på de platser där människor rör sig i vardagen.

Under 1900-talets början använde Mexiko muralmåleriet som ett sätt att forma en ny nationell identitet efter revolutionen. Konstnärer som Diego Rivera och David Alfaro Siqueiros skapade storskaliga verk där för-columbianska motiv mötte skildringar av modernitet, arbete och samhällsförändring. Dessa monumentalverk fick stort internationellt genomslag och kom att påverka allt från amerikansk kulturpolitik till europeiska konstnärer. Skissernas Museum förvaltar idag en av Europas främsta samlingar av skisser till dessa verk.

Samtidigt växte graffiti fram som ett kraftfullt uttryck för motstånd, identitet och närvaro i stadsbilden. Den färgstarka estetiken och personliga gesten blev ett sätt att kommentera det offentliga rummet och skapa synlighet för röster som annars sällan hördes. Idag finns graffiti och street art både

på gatorna och i museisamlingar och konstformen fortsätter att väcka känslor, engagemang och debatt.

I en tid då bilder sprids snabbare än någonsin och visuella budskap formar våra uppfattningar är förståelsen för muralmåleriets och gatukonstens språk viktigare än tidigare. Dessa uttryck är inte bara konst – de är kommunikation, kulturarv och en spegling av vår samtid.

I Öppna Samlingar får denna samling en plats där dess historia, hantverk och påverkan kan utforskas. Här kan studenter, forskare och unga besökare följa hur muraler växer fram, hur skisser utvecklas till stora verk, och hur bilder i offentliga miljöer påverkar vår förståelse av både nutid och framtid.

För mer information kontakta

Ann Kristin Wallengren, Vicerektor för kultur och pedagogisk utveckling, 046-222 84 76,

ann_kristin.wallengren@rektor.lu.se

Annie Lindberg, Chef Skissernas Museum, 046-222 72 86,

annie.lindberg@skissernasmuseum.lu.se

Christian Mühlenbock, Chef Historiska museet, 046-222 97 01,

christian.muhlenbock@luhm.lu.se

Petra Kuritzén, Development Officer, 046-222 30 62,

petra.kuritzen@fsi.lu.se

Produktion: Media-Tryck, Lunds universitet.

Foton: Sid 1: Iris van den Broek, Depot Boijmans Van Beuningen. Sid 2, 4-13, 15, 17, 21, 23: Johan Persson. Sid 3: Kennet Ruona. Sid 15: Lovisa Dal. Sid 19: Kim Westerström / Skissernas Museum. Sid 24: Aad Hoogendoorn, Depot Boijmans Van Beuningen.

Media-Tryck är ett svanenmärkt tryckeri. Läs mer om vårt miljöarbete på www.mediatryck.lu.se

MADE IN SWEDEN

SKISSERNAS MUSEUM vid Lunds universitet är ett internationellt ledande museum med fokus på den konstnärliga processen och offentlig konst. Med världens största samling av skisser och modeller är det en unik resurs för forskning och allmänhet. Museet grundades 1934 och rymmer även universitetets konstsamling.

HISTORISKA MUSEET vid Lunds universitet är ett av Sveriges största arkeologiska museer med elva miljoner föremål, från mynt och medeltida kyrkokonst till unika fynd från järnålderns Uppåkra. Museet har ett regionalt uppdrag att ta hand om arkeologiskt material från Skåne och är en central resurs för forskning och utbildning.

LUNDS UNIVERSITETS KULTUR- OCH MUSEIVERKSAMHETER – LUKOM är Lunds universitets samlade organisation för Botaniska trädgården, Historiska museet, Skissernas Museum och Musikcentrum Odeum. Tillsammans erbjuder verksamheterna ett rikt kulturliv och unika samlingar i världsklass, samtidigt som de fungerar som arenor för forskning, utbildning, konstnärliga uttryck och möten mellan universitetet och samhället.

Inspirationsbild från Depot Boijmans Van Beuningen, Nederländerna.

FAKTARUTA ÖPPNA SAMLINGAR VID LUNDS UNIVERSITET

Antal kvm: 5 200

Funktioner: 5 visningsmagasin,
5 klimatskåp för järnföremål,
5 forskarplatser, 1 undervisningssal
med plats för grupper om
20 pers, 2 mottagningsrum för
grupper, 13 kontorsplatser med
tillhörande personalutrymmen,
1 konserveringsateljé, 1 fotostudio,
2 packrum, 2 registreringsrum,
1 projektrum, 1 frysrum, 1 kylrum för
fotografiskt material, 1 röntgen,
1 blästerrum, 1 verkstad,
1 godsmottagning med sluss,
1 rum för frystorkning, 1 xrf-
analyserum, 1 dragbox med kolfilter.

Klimat och säkerhet: Högsta
säkerhetsklassning för hantering av
både egna och inlånade föremål.
Kontrollerat klimat (temperatur och
luftfuktighet).

Övrigt: Byggnaden uppfyller alla krav
på tillgänglighet och säkerhet som
krävs för att ta emot besökare och
större grupper.

LUNDS
UNIVERSITET

Historiska museet
historiskamuseet.lu.se

Skissernas Museum
skissernasmuseum.se

LUNDS UNIVERSITET
Box 117
221 00 Lund
Tel 046-222 00 00
www.lu.se